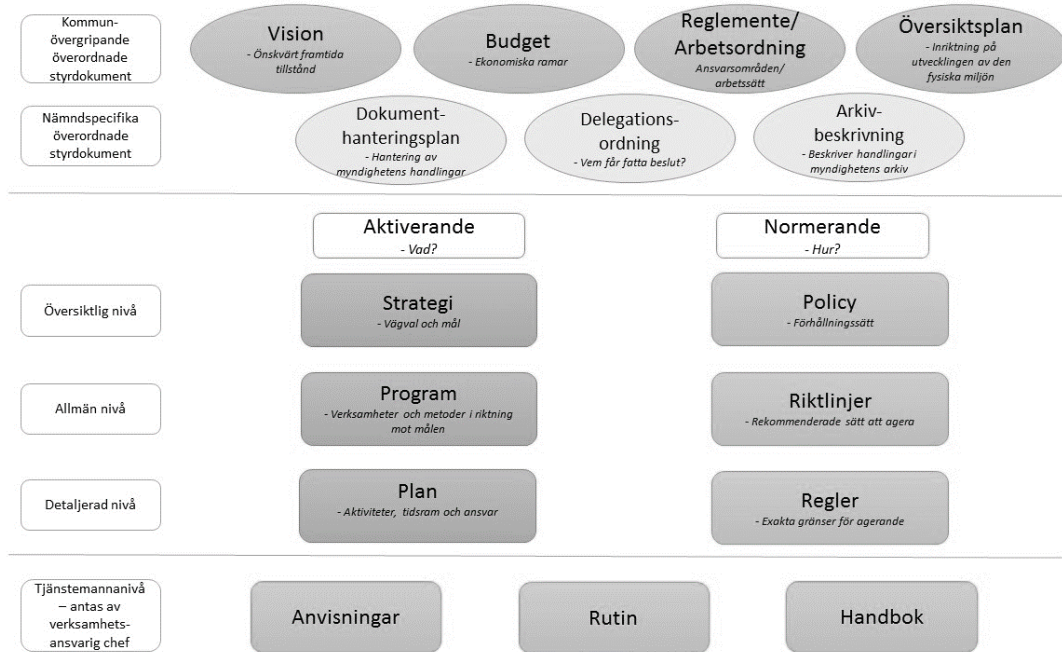

Biblioteks- plan 2021-2024

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2020-12-07 §
Giltighetstid	2021-01-01-2024-12-31
Dokumentansvarig	Verksamhetsledare bibliotek

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KFN 2020/00120 nr 1420

Gäller för Håbo bibliotek

**Tidpunkt för
aktualitetsprövning** 2024-12-31

Ersätter tidigare versioner 2019-03-26 § 31

Relaterade styrdokument -

Biblioteksplan 2021-2024

Biblioteksplanens innehåll

1. Utgångspunkter
2. Utvecklingsområden och strategier för biblioteksverksamheten i Håbo kommun
  - 2.1 Läsfrämjande och språkutvecklande
  - 2.2 Jämlikhet och mångfald
  - 2.3 Tillgänglighet
  - 2.4 Digital delaktighet
3. Skolbibliotek
4. Ansvar
5. Uppföljning

1. Utgångspunkter

Biblioteksplanen är ett styrdokument för biblioteksverksamheten i Håbo kommun. Den omfattar folkbiblioteket, biblioteken i grundskolan och gymnasieskolan. Gymnasiebiblioteket är samlokaliserat med folkbiblioteket. Biblioteksresursen är gemensam för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Ansvariga nämnder för biblioteksplanen är kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Biblioteksverksamhetens uppdrag enligt lag är att verka för kunskapsutveckling, upplysning och bildning och därigenom vara ett redskap för demokrati. Biblioteksplanen är grunden för biblioteksverksamheten och lyfter fram prioriterade utvecklingsområden. Planen tydliggör hur biblioteksverksamheten bidrar till att uppnå vision och mål för Håbo kommun och hur den svarar mot de lagar och styrdokument som styr biblioteksverksamheten. Planens strategier ska konkretiseras i årliga verksamhetsplaner.

Håbo kommuns fokusområden och mål

”I Håbo lever vi socialt hållbart och skapar det goda livet för alla. Det innebär ett öppet och demokratiskt samhälle som kännetecknas av jämlikhet, medbestämmande och där alla är delaktiga. Vi tar tillvara på varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större. I Håbo har alla samma möjligheter att delta och växa.”

- Ett starkt lokalt näringsliv och arbetsmarknad i fokus där målet är att öka företagens nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande
- Samhällsbyggnad med helhetssyn och livsperspektiv i fokus där målet är att utveckla områden för bostäder, arbetsplatser och service utifrån samhällets behov
- Mötesplatser för alla och ett engagerat föreningsliv i fokus där målet är att utveckla mötesplatser som stärker Håbos attraktivitet

Håbo kommuns vision om ett socialt hållbart samhälle och kommunens fokusområden och mål överensstämmer med det demokratiska uppdraget som biblioteket delar med alla samhällsinstitutioner.

Det demokratiska uppdraget innefattar bland annat att bidra till att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, fri åsiktsbildning och mänskliga fri -och rättigheter. Detta gör biblioteket genom att vara en plats som möjliggör:

- Möten, diskussion och dialog där ett fritt meningsutbyte värnas
- Fri tillgång till litteratur, kultur och kunskap för att kunna verka och delta i samhället på egna villkor

- Ökad social integration och sammanhållning genom att bland annat inkludera grupper som idag inte i samma utsträckning representeras vid dialoger och samråd
- Utveckling av digitala färdigheter för att kunna ta till sig information, och att använda digitala verktyg på ett kreativt och kommunikativt sätt, och i interaktion med andra

Bibliotekslagen 2013:801 och Skollagen 2010:800

Bibliotekslagens ändamålsparagraf (§2) gäller all offentligt finansierad biblioteksverksamhet; i Håbo omfattas både folkbibliotek och skolbibliotek, oavsett om de drivs i kommunal eller privat regi.

I Bibliotekslagen §2 står det: ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.”

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Bibliotekets grundläggande uppdrag, som det beskrivs i lagen, knyter an till Unescos folkbiblioteksmanifest, som i sin tur bygger på FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna.

I skollagen anges att ”Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.”

Regionala biblioteksplanen

Håbo Bibliotek samverkar med Biblioteksutveckling Region Uppsala för att öka kvaliteten i biblioteksverksamheten. I identifieringen av utvecklingsområden och strategier utgår Håbo bibliotek bland annat från den regionala biblioteksplanen.

FN:s konvention om barnets rättigheter

Från januari 2020 är barnkonventionen svensk lag och utformningen av bibliotekets verksamhet för barn ska följa barnkonventionen. Det ska vara möjligt för alla barn och unga i kommunen att få tillgång till bibliotekets verksamhet.

Agenda 2030

Bibliotekets verksamhet kan tydligt kopplas till Agenda 2030 och dess olika delmål.

Verksamhetens utvecklingsområden är identifierade med målen i åtanke.

Biblioteksverksamheten är särskilt betydelsefull för Mål 1 *Ingen fattigdom*, Mål 4 *God utbildning för alla*, Mål 5 *Jämställdhet*, Mål 10 *Minskad ojämlikhet*, Mål 16 *Fredliga och inkluderande samhälle*.

Biblioteksplanen tydliggör verksamhetens koppling till förverkligandet av de globala målen och delmålen i Agenda 2030.

2. Utvecklingsområden och strategier för all biblioteksverksamhet

Här beskrivs vad biblioteksverksamheten ska fokusera på under planperioden. Fyra utvecklingsområden har identifierats: *läsfrämjande och språkutveckling, jämlikhet och mångfald, tillgänglighet* och *digital delaktighet*. För varje utvecklingsområde listas ett antal tillvägagångssätt och strategier. Samtliga utvecklingsområden gäller för folkbiblioteket och i tillämpliga delar för skolbiblioteken.

2.1 Läsförämjande och språkutveckling

Att arbeta med språkutveckling, läskunnighet och läsförståelse är huvudsakligen förskolans och skolans uppdrag. Folkbibliotekets uppdrag är att främja läsning och barns och ungas språkutveckling på deras fritid.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteksverksamheten ”främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt”. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt barn och ungdomar ”för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.”

Håbo bibliotek bedriver ett språkutvecklande och läsförämjande arbete, som bygger på lust och frivillighet. Ambitionen med det läsförämjande arbetet är att öka läsmotivationen och bredda läsintresset. På Håbo bibliotek bedrivs det läsförämjande arbetet delvis genom den tryckta texten, men också genom att främja tillgången till digitala verktyg, ljud, filmer och e-medier. Även det egna skapandet och berättandet är en viktig del i det läsförämjande arbetet, särskilt i programverksamheten.

I det läsförämjande och språkutvecklande arbetet läggs stor vikt vid att alla barn och unga ska erbjudas ett brett utbud av litteratur och kulturupplevelser. Genom att inspirera till eget skapande främjar biblioteket en meningsfull fritid och gynnar barn och ungas språkutveckling och lärande.

Etablerade samarbeten med barnhälsovård, förskola och skola innebär att alla barn i kommunen omfattas av det språkutvecklande och läsförämjande arbetet.

Under planperioden kommer biblioteket särskilt arbeta för att:

- Utveckla samarbete med fritids- och ungdomsverksamhet i kommunen
- Stärka läsfrämjande som inkluderar flerspråkighet och berättelser i olika medieformat

2.2 Jämlikhet och mångfald

Många olika språk och kulturella identiteter är representerade i kommunen. Biblioteket är en flerspråkig och inkluderande plats som arbetar för att bevara och främja denna mångfald.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken “ägnas särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska”. Det innebär att Håbo bibliotek värnar allas rätt till sitt eget språk. Håboborna ges därigenom möjlighet att möta litteratur, författarskap och kulturupplevelser på andra språk än svenska.

Alla som tar del av bibliotekets verksamhet ska bemötas respektfullt och inkluderande.

Biblioteket är centralt för kommunens integrationsarbete och minskar klyftorna gällande språkkunskaper, bildning och digital delaktighet. I nära samarbete med frivilligorganisationer, myndigheter och kommunens olika förvaltningar håller biblioteket språkutvecklande och samhällsorienterande insatser.

Under planperioden kommer biblioteket arbeta särskilt för att:

- Öka kunskapen om och förståelsen för de nationella minoriteterna
- Aktivt arbeta för att förbättra bibliotekets och personalens muntliga och skriftliga kommunikation
- Skapa och synliggöra påverkansmöjligheter genom exempelvis dialogmöten för att öka delaktigheten hos grupper vars intressen annars riskerar att marginaliseras

2.3 Tillgänglighet

Alla ska ha möjlighet att delta i bibliotekets verksamhet på lika villkor. Biblioteket ska vara en öppen, flexibel och lättillgänglig plats där alla får tillgång till språk, kunskap, litteratur och kulturella upplevelser. Läsning och information ska finnas tillgängligt för alla, oavsett Håbobornas behov och förutsättningar. Ett brett och allsidigt mediebestånd ska finnas tillgängligt i såväl traditionell som anpassad form.

Många av kommunens invånare bor utanför centralorten. Antalet äldre blir fler liksom antalet invånare med andra modersmål än svenska. Detta skapar behov av en funktionell webb, inriktade bibliotekstjänster och uppsökande verksamheter. Verksamheten ska vara anpassad för alla, oavsett ålder eller funktionsförmåga, med särskild hänsyn till barn och unga.

Anpassade medier, litteratur på flera olika språk och riktade läsfrämjande insatser är grunden för en jämlik tillgång till information. Lokalernas utformning, fungerande teknik, öppettider, medarbetarnas bemötande är också viktiga faktorer för att den biblioteksservice som erbjuds ska vara tillgänglig.

I tillgänglighetsarbetet läggs stor vikt vid utveckling av aktiviteter och verksamhet för äldre och personer med funktionsvariation. Detta sker i samarbete med kommunens vård- och omsorg, studieförbund, föreningsliv och frivilliga aktörer.

Under planperioden kommer biblioteket arbeta särskilt för:

- Att involvera Håboborna och utforska deras behov och önskemål genom metoden tjänstedesign
- Fortsatt ha dialogarbete med referensgrupper från föreningar, privatpersoner och andra aktörer för att medieförsörjning och programverksamhet ska reflektera efterfrågan och behov.
- Att utvärdera och utveckla mediebeståndet, lokalernas utformning och medarbetarnas bemötande
- Att arbeta för en tillgänglig webb och för att uppfylla lagen om tillgänglighet till digital offentlig service

2.4 Digital delaktighet

I bibliotekslagen står det att folkbiblioteken ska “verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.” Håbo bibliotek arbetar för att stärka Håbobornas digitala delaktighet och kompetens.

Ett aktivt medborgarskap förutsätter kompetens och förmåga att värdera och ta del av information och tjänster via internet. Allt fler samhällstjänster blir digitala och kräver digital kompetens och människors informationsförsörjning sker allt mer på internet.

Den digitala kompetensen ökar i samhället men många befinner sig fortfarande i ett digitalt utanförskap och här finns behov av riktade insatser.

Vid sidan av fysiska medier har biblioteket digitala resurser. Utlåningen av e-medier ökar och det är en förändring som påverkar bibliotekets roll.

Under planperioden kommer biblioteket arbeta särskilt för:

- Kontinuerligt arbeta med digital kompetensutveckling för bibliotekspersonalen
- Erbjuder digital handledning i olika former med fokus på bibliotekets egna tjänster
- Erbjuder en tillgänglig och informativ webb där Håboborna kan hitta aktuell information om biblioteket och dess tjänster, bli inspirerade och vara delaktiga i bibliotekets verksamhet
- Skapa en digital miljö i den fysiska lokalen där Håboborna kan utföra digitala ärenden med hjälp av väl fungerande teknik och system
- Inspirera till digital läsning genom att erbjuda e-böcker, e-ljudböcker och e-tidskrifter med aktuellt och relevant innehåll
- Utforska arbetsmetoder för att på ett lärorikt sätt involvera barn och unga i digitaliseringens möjligheter

3. Skolbibliotek

Skolinspektionen anger att följande krav ska vara uppfyllda för att elever ska anses ha tillgång till skolbibliotek:

- Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan
- Biblioteket omfattar böcker (facklitteratur och skönlitteratur), informationsteknik och andra medier
- Biblioteket är anpassat efter elevernas språkliga behov och för att stimulera till läsning

Kommunen ansvarar för att det finns skolbibliotek inom den egna verksamheten. Privata skolor har ett eget ansvar att ha skolbibliotek. Enligt läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan har rektor ansvaret för att eleverna får tillgång till skolbibliotek.

Håbo bibliotek är ett integrerat folk- och skolbibliotek vilket innebär att gymnasiebiblioteket är samlokaliserat med folkbiblioteket. Biblioteksresursen är gemensam för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. En årlig verksamhetsplan utarbetas i samverkan mellan Håbo bibliotek och gymnasieskolan.

4. Ansvar

Kultur- och fritidsnämnden ska beakta biblioteksplanen i sin budget och verksamhetsplanering.

Verksamhetsplanens mål ska spegla ambitionerna i visionen Vårt Håbo 2030, kommunfullmäktiges mål och strategier för perioden samt övriga antagna program och planer.

Kultur- och fritidsförvaltningens särskilda ansvar i biblioteksplanen

- Att arbeta för att alla Håbobor får tillgång till kunskap, information och upplevelser via biblioteksverksamheten
- Att samverka med barn- och utbildningsförvaltningen kring språkutveckling och läslust

Barn- och utbildningsförvaltningens särskilda ansvar i biblioteksplanen

- Att alla elever har tillgång till skolbibliotek i grundskolan och gymnasieskolan.
- Att samverka med folkbiblioteket kring språkutveckling och läslust

5. Uppföljning

Uppföljning och utvärdering sker i kommunens ordinarie processer med delårsuppföljningar och verksamhetsberättelse.

Kungliga biblioteket har av regeringen fått uppdraget att följa upp hur kommunerna efterlever bibliotekslagen och vilket genomslag biblioteksplanen har för verksamhetens resultat.